

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	1
Indledning	2
Problemformulering.....	3
Teorier om analyse af film	4
Muzzio-metoden.....	4
Hvad lærer man af film?	6
Hvad føler du når du ser film?	6
Filmanalyse.....	8
Billedteknikken og mise-en-scene.....	8
Madonna/skøge	13
Hvorfor nyder man at se på action kvinder?.....	14
Identitetssøgning	15
Metode	17
Analyse af de udvalgte film	17
Etnografisk undersøgelse	27
Analyse af interviewene.....	29
Informanterne og deres heltinder.....	31
Konklusion	32
Litteratur henvisning	34
Litteratur	34
Film	34
Internetsider.....	35
Bilag	37
Interview A:.....	37
Interview B:	39
Interview C:	41

Indledning

”...*I want to go someplace where I can be a woman...*”

(Citat fra filmen: *His Girl Friday*)

For at lave en god forskning og analyse, skal man også kunne finde emnet interessant. Film er interessante; den måde de præsenterer en verden på som er så anderledes end min egen, men alligevel så genkendelig. Film og medier spiller en stor rolle i vore dage, og er ligeledes blevet et stort felt at forske i, med mange muligheder at fordybe sig i.

Dette bachelorprojekt tager udgangspunkt i mediekulturen. Jeg vil analysere film ud fra flere teoretiske vinkler og udføre en etnografisk undersøgelse mht. identifikation hos nogle unge i Nuuk. I filmanalysen, er det vigtigt for mig at undersøge hvordan kvinder fremstilles, særligt de stærke kvinder. I den etnografiske forskning, vil jeg gerne finde frem til hvordan de unge bruger film til at skabe sig et sjovere og mere indholdsrigt liv. Samtidig vil jeg finde frem til hvilke film der er populære og hvilke kendte figurer og stjerner de unge idoliserer.

Da jeg var en lille pige, elskede jeg at se på eventyrprinsesser som Askepot, Jasmin og Belle der synger deres hjerter ud og finder deres store kærlighed. Det er der sikkert mange små piger der gør; netop for at finde forbilleder at spejle sig selv i. I voksenlivet er det egentlig ikke så anderledes. Hollywoodfilm er noget af det største i underholdningsindustrien. 'Feelgood' film, gysere, spændingsfilm etc., har stor indflydelse på de fleste menneskers liv alt efter foretrukne genre, og alt efter hvor man befinder sig i livets uendelige lunefuldhed. Det kan være at man har behov for at hente erfaringer; det kan være at man ønsker at afprøve emotioner; eller kan det også være at man bare vil slippe væk fra den travle hverdag og slappe af. Film kan bruges til alle disse ting.

For at finde gode kvindelige forbilleder i film, har jeg rejst tilbage i historien, og har observeret hvordan kvinder er blevet fremstillet. Vi møder blandt andre Scarlett O'Hara, Marilyn Monroe, Annie Hall og Elizabeth Swann. Det vil sige, de kvinder som på hver deres måder er populære og stadig huskes i dag. I løbet af deres tid, har kvindebilledet ændret sig

drastisk som så meget andet. Menneskeheden har været igennem så mange forskellige syn på kvinder og har skabt så mange forskellige stereotyper, at det er svært at beskrive enkelt. Dog vil jeg forsøge at finde frem til nogle af de mest toneangivende. Mange af disse historiske strømninger er genskabt i film som heltindebilleder. Nogle af disse film er blevet så populære at de har skabt historie. Jeg har udvalgt de helt store klassikere, til at analysere i dette projekt, som jeg vil introducere senere i afsnittet om Muzzios metode.

Ungdomsalderen er en udviklingsrejse fra at være en pige, til at blive en kvinde. På denne rejse, går man igennem så meget at det nogle gange kan være svært at se lyset for enden af tunnelen. Derfor kan det være en stor hjælp at have noget støtte sig til. Denne støtte kunne være at flygte lidt fra virkeligheden ved f.eks. at se film, eller finde forbilleder som man kan dele værdier, tro og håb med. De forbilleder behøver nødvendigvis ikke være faktiske personer; for filmfigurer er gode at identificere sig med. Derfor er perception, reception og identifikation vigtige del af ungdomslivet, og film står til rådighed for at give de søgte og de nødvendige identifikationer i processen. Derfor er jeg interesseret i at undersøge på nær hold, hvordan sådan en proces foregår, og hvad der kan hjælpe de unge til at skabe deres identitet.

Problemformulering

I projektets forløb, er der mange spørgsmål som jeg gerne vil forsøge at besvare. Hvilke heltinder fremstilles i film? Hvilken type rolle har de? Og hvilke relationer har de, i forhold til de mandlige figurer i film?

Som jeg har skrevet i indledningen, findes der mange stereotyper omkring kvinder, dvs. sædvanlige opfattelser af kvinder, som kategoriseres i forskellige typer. F.eks. siger man at kvinder altid tager alt for meget bagage med når de skal rejse; dette er en stereotypi. Derfor vil jeg ligeledes gerne vide om kvinderne i de udvalgte film kan kædes sammen med bestemte slags stereotyper. Kan man finde nogen mønstre for bestemte skuespillerinder i bestemte roller? Hvordan fremstilles heltinderne i de forskellige genrer?

Der er ingen tvivl om at filmindustrien er domineret af mænd. De mest kendte instruktører er bl.a. Woody Allen, Martin Scorsese og Steven Spielberg, hvorfor jeg stiller spørgsmålet om

det gør noget forskel om det er en mandlig eller en kvindelig instruktør, i fremstillingen af kvindelige figurer.

I dagens medie-fiksering, er der næsten ikke noget der hedder privatliv hos de mest kendte stjerner. Derfor vil jeg gerne vide hvor signifikant interessen er for heltindernes private liv i medierne? Har de skabt sig et bestemt image? Det var de spørgsmål som jeg gerne vil søge at besvare i analysedelen.

Derudover, vil jeg gerne vide noget om de piger og kvinder fra den anden side af lærredet og skærmen, nemlig publikum. Hvorfor er det, at man som ung ofte har behov for at se film? Hvorfor er det vigtigt at spejle sig i films figurer? Hvilke følelser involveres når man ser film? Hvilke forbilleder foretrækker nutidens unge? Hvorfor foretrækker de det? Disse spørgsmål skal besvares i den etnografiske del af analysen.

Teorier om analyse af film

Dette afsnit vil indeholde en indkredsning af teorier omkring hvordan man analyserer film, i forhold til virkeligheden; i forhold til følelser; og endelig i forhold til de metoder som filmkunsten benytter sig af, hvori jeg vil især fokusere på begrebet mise-en-scene.

Derudover, vil jeg analysere mit eget udvalg af film, som strækker sig fra 1930'erne til nutiden, og som alle har stærke kvinder i forgrunden. I første omgang, vil jeg dog præsentere filmklassikerne som jeg har udvalgt.

Muzzio-metoden

For at vælge de rigtige film, har jeg benyttet mig af 'Muzzios metode' (Rygaard, 2006: 149). Muzzios metode går ud på at vælge de film, som har fået flest nomineringer og præmier; eller de film, som man kan kalde 'box-office climbers', dvs. de film som trækker publikum til biograferne.

I første omgang har jeg set på mange forskellige film fra både fortiden og nutiden, så jeg kunne være helt sikker på hvilke af disse der har den helt rigtig kvindelige hovedrolle, dvs. de stærke og de indflydelsesrige.

Da jeg gerne vil vise hvordan kvindebilledet har udviklet sig, har jeg samlet film fra næsten hvert årti fra 1930'erne til i dag. Før valget gik til de nedenstående film, søgte jeg på

internettet efter hvilke film der var blevet tilføjet til toplister over de mest populære film i historien, og hvilke af disse der har vundet prestigefulde priser. Disse film er følgende:

Gone with the Wind (1939), som er instrueret af Victor Fleming. Filmen modtog 8 Oscars for bl.a. bedste kvindelig rovedrolle, som gik til skuespilleren Vivien Leigh i 1940¹

His Girl Friday (1940). Instrueret af Howard Hawks. Der har skuespillerinden Rosalind Russel i en af hovedrollerne. Den vandt en pris i 1993 fra National Film Registry.

Some like it Hot (1959) er instrueret af Billy Wilder, og har Marilyn Monroe i hovedrollen. Filmen vandt en Oscar i 1960, og er på 11. pladsen over listen af de mest populære film i 1950'erne².

Annie Hall (1977), som Woody Allen har instrueret. Diane Keaton spiller rollen som Annie Hall og hun vandt en Oscar for bedste kvindelige hovedrolle. Filmen er på 11. pladsen på favoritlisten af film i 1970'erne.

Chinatown (1974) med Roman Polansky som instruktør. Faye Dunaway vandt en Oscar for bedste kvindelige hovedrolle, og filmen står på 5. pladsen i favoritlisten.

Aliens (1986) med James Cameron som instruktør og Sigourney Weaver i hovedrollen, som vandt en Oscar for den bedste kvindelige hovedrolle.

Thelma and Louise (1991) har Ridley Scott som instruktør. Geena Davis og Susan Sarandon spillede hovedrollerne, og de fik begge nomineringer for bedste kvindelige hovedroller ved Oscar uddelingen.

Kill Bill Volume I (2003) med Quentin Tarantino som instruktør. Uma Thurman som 'the bride', hun vandt en Saturn Award for bedste kvindelige skuespiller.

Pirates of the Caribbean – at world's end (2007). Filmen er instrueret af Gore Verbinski, og har Keira Knightly i en af hovedrollerne. Filmen vandt en Oscar og blev nomineret til flere forskellige prestigefulde priser.

---

¹ <http://www.imdb.com/title/tt0031381/awards>

² Oplysning taget fra: <http://digitaldreamdoor.nutsie.com/pages/movie-home.html> (30.01.10)

Hvad lærer man af film?

”Film og billeder repræsenterer verden for os og giver os tit denne velkendte følelse af *déjà-vu*.” (Rygaard, 2006: 147). Forholdet mellem film og virkelighed er faktisk ikke så svært at skelne imellem. Man er, som erfarent publikum bevidst om at det man ser i film, ikke er lige så realistisk som i virkeligheden. Alligevel lærer vi ofte andre lande, byer, folkeslag etc. at kende, gennem film. Filmseere fra hele verden ved at frihedsgudinden ligger i New York, da den ofte bliver brugt til at demonstrere hvor handlingen foregår. Man ser f.eks. alternative visninger af statuen i flere katastrofefilm, bl.a. i *The Day After Tomorrow*. Det giver publikum genkendelse, og man ved hvor man er, selvom resten af verdenen skulle blive ruineret til ukendelighed.

(Billeder: <http://images.google.dk/images?gbv=2&hl=da&sa=1&q=statue+of+liberty+in+movies&btnG=S%C3%B8g&aq=f&oq=&start=0>)

Filmvirkelighed og reel virkelighed kaldes ’the real and reel’ simultant (Rygaard, 2006: 147).

Hvad føler du når du ser film?

Torben Grodal har skrevet om den psykologiske del af filmanalysen. Filmens centrale betydning handler ofte om følelser (Grodal, 2003: 57) og film har det med at kalde mange forskellige følelser frem i mennesker; f.eks. *Kill Bill*, som handler meget om vrede og voldsomme blodige mord. Man kan som tilskuer blive helt opslugt af filmen, både pga. stilen, men også i følge af de ting som hovedpersonen gennemgår, både følelsesmæssigt og handlingsmæssigt.

Følelserne bliver fejlagtigt opfattet som ulogiske og ufornuftige, men det er netop disse der motiverer vores handlinger. Hvis vi ikke havde følelser, ville vi f.eks. ingen grund have til at kæmpe for vores liv hvis vi nu skulle ende i fare. Følelserne kan ligeledes være afgørende i en vigtig beslutning, for det er igennem følelserne man forudsiger konsekvensen af éns handlinger (Grodal, 2003: 58); for at sige det populært, skal man stole på sit instinkt.

I mainstreamfilm beskæftiger man sig ofte med de grundlæggende følelser (Grodal, 2003: 69). Det vil sige de følelser der kendetegner basale behov såsom: ønske om mad; sikkerhed; krav om territorium; kærlighed etc. *Gone with the Wind* dækker f.eks. alle disse temaer, hvor hovedpersonen Scarlett gør alt for at beholde sit landsted Tara, mens hun prøver at få styr på sit komplicerede forhold til mændene i sit liv. Mange forskellige følelser der knytter sig til 'højere' sociale behov, bliver ligeledes genindspillet på film; og ofte er der nogle ambivalente følelser på spil. Man kan f.eks. nævne Hildy Johnson, som spiller hovedrollen i *His Girl Friday*; hun drømmer om et normal domestisk kvindeliv, men kan alligevel ikke slippe sit professionelle liv som reporter.

Følelser på film, er ofte udtrykt gennem hovedpersonerne; dette afgør ofte om de er gode eller onde. Ifølge Grodal, er psykoanalysen ofte den indlysende metode til at analysere sådan nogle generaliseringer (Grodal, 2003: 72-73). Det er ikke kun figurerne på filmen som kan psykoanalyseres; tilskuerne er i den grad analyserbare. Film aktiverer ofte følelser hos nutidens tilskuere, som ifølge teoretikeren Robert Stam (Grodal, 2003: 73), er styret af kaotiske følelser. De kaotiske følelser er konsekvenserne af bruddet mod fortidens normer og moral, som før var fundamentet i følelseslivet. De kaotiske følelser vil blive nærmere skildret senere i opgaven, da de er væsentlige i forhold til min etnografiske analyse.

Tilskuerne simulerer de følelser, som figurerne i filmen gennemlever. Dette udnytter filmskaberne, ved at lave film som vækker 'arousal' hos tilskuerne (Grodal, 2003: 82). Hvis man undrer sig over hvorfor nogle mennesker vælger at se film som fremkalder grufulde og pinefulde følelser frem, og faktisk nyder at have disse vækket, er der også en grund til det. Det kan være en modreaktion til bl.a. kedsomhed eller tristhed, hvor film regulerer det følelsesmæssige aktiveringsniveau. Når der er sket noget i éns liv som man ikke rigtig ønsker at tage sig af, har man ofte behov for at gennemruske sin verden ved f.eks. at se gyserfilm.

Når man ser gyserfilm, gennemlever man både de kropslige og de tankemæssige stimuli, såsom angst, frygt, afsky etc. som på en måde forløser noget indeni. Derudover oplever man ofte at man slipper kontrollen på kroppen, hvor man f.eks. begynder at ryster af angst og får hjertebanken når adrenalinen tager over. Man kan efterfølgende tit føle, at man har mere energi og viljestyrke til at tage sig af de nødvendige, som om filmoplevelsen har hjulpet én til at komme videre.

Filmanalyse

For at præcisere hvordan jeg vil behandle de udvalgte film, introduceres Eva Jørholts (Jørholt, 1995: 7) bidrag til filmanalysen. At analysere film betyder at forsøge at forstå filmen på et kvalificeret plan, ligesom man vil forsøge at forstå publikums reaktioner på filmen. Der findes efterhånden et utal af filmteorier og -metoder, men der findes ikke en universel metode der passer til alle film. Derfor har analytikeren mulighed for at støtte sig til en eller flere teorier, som man synes er relevante for emnet.

Ligesom mange andre former for videnskabelige teorier, har filmanalysen udviklet sig, og har været igennem forskellige 'trends' i forskellige perioder (Jørholt, 1995: 8). Ofte er der brugt inspiration fra andre fagområder, som f.eks. psykologien og litteraturteorien. Det har medført at filmanalysen er blevet en mere anerkendt videnskab og har udviklet sofistikerede værktøjer gennem tiden. Som følge af de mange forskellige muligheder kan analysen risikere at blive uensartet; og derfor mener Jørholt, at det er bedre at bestemme sig for hvilken metode der passer bedst til den film man vil analysere.

Denne forskelligartethed på metoderne er et uslag af, at filmens mening ikke nødvendigvis er objektiv, men at filmens mening er et resultat af udvekslingen mellem filmen og publikum. På den måde er der for det meste ikke et rigtigt fortolkningsresultat af en film.

Billedteknikken og mise-en-scene

Da projektets fokus ligger i at observere hvordan kvinder fremstilles på film, vil jeg i dette afsnit gøre en del ud af filmformen.

Filmbilledet handler om henholdsvis kameraets distance, vinkler, billedkompositioner og bevægelser (Larsen, 2003: 38). Billedet kan være subjektivt, hvor kameravinklen kommer fra

figurerens 'point-of-view'. Det kan også være objektiv, hvor synsvinkel fanges fra kameraets linse, dvs. fra tilskuerens øjne. Kameradistancen kan opdeles i 5 (Larsen, 2003: 38): 'Totalbillede'; hvor man viser hele personen inkl. omgivelserne; man bruger det ofte i filmens slutning, som f.eks. i *Pirates of the Caribbean* hvor man ser Elizabeth Swann stå på stranden og kigge på sin elskede der rejser væk. 'Halvtotal' er når man kun viser personen og ikke omgivelserne; 'Halvnær' er når man viser halvdelen af personen; 'Nær' er når man viser ansigtet, halsen og brystet; 'Supernær' er når man viser ansigtet; og endelig Ultrannær (*close-up*), hvor man kun viser øjnene. Den sidstnævnte bruges f.eks. når man vil vise hovedpersonens øjne og signalere at hun er skræmt fra vid og sans.

Ved at observere kameravinklen og perspektivet kan man ligeledes tolke filmskaberens motiv. Hvis f.eks. kameravinklen står på hovedet, kan man tolke det som noget tematisk; et eksempel på sådan en filmmotiv kan findes i den grønlandsk-danske film *Lysets Hjerte*, hvor hovedpersonen Rasmus bliver filmet fra en sær vinkel mens han ligger på gulvet i et fængsel. Scenen viser at Rasmus følelsesmæssigt er i kulkælderen. Man kan se billedet af scenen i Rygaards artikel (Rygaard 2006: 158).

Der er forskellige grader af perspektiv som man kan bruge i filmkunsten (Larsen, 2003: 39), og de kaldes således: 'Frøperspektivet', når man filmer nedefra. Motivet til dette er ofte at man ser på noget mægtigt; 'Normalperspektivet', når man filmer ligeud; 'Fugleperspektivet', når man filmer nedad. Motivet til dette kan f.eks. være, at den person der bliver filmet, befinder sig i en besværlig situation som han/hun ikke har kontrol over. Eksemplet på brug af denne vinkel kan ses i filmen *Bridget Jones' Dagbog* hvis hovedperson hele tiden kommer til at anbringe sig selv i pinlige situationer og kameravinkelen således tematisk vises i fugleperspektiv.

Når en kvinde filmes, kan man ved hjælp af kamerabevægelsen lede fokus på hendes figur ved at bruge 'tiltning' (Larsen, 2003: 40). Tiltning betyder at man bevæger kameravinklen i en lodret akse. Den vandrette bevægelse kaldes derimod en 'panorering'.

'Håndholdt kamera' (Larsen, 2003: 41), gengiver ofte billedet realisme. Det er noget som dogmefilm ofte benytter sig af. Dogmefilm er en bestemt genre, som f.eks. den danske instruktør Lars Von Trier er kendt for; han har bl.a. instrueret filmen *Idioterne*. Filmformen

er ofte lavet så realistisk som muligt, hvor man kun bruger lyd fra den aktuelle optagelse, da man ikke må bruge effektlyde³.

Underlægningsmusikken hører under effektlyde, som er sat til i efterbehandlingen af filmen, og ikke under selve optagelsen (Larsen, 2003: 47). Det er også det, der giver filmen et følelsesmæssigt præg. I film kan man enten bruge præeksisterende musik, eller lave original filmmusik (Larsen, 2003: 47). Når man bruger eksisterende musik, er der muligheder for genkendelse fra tilskuernes side. Når filmskaberne derimod selv får komponeret original musik, får filmen sin egen kendingsmelodi; hvem husker f.eks. ikke temasangen fra filmen *Titanic*? Ofte får musikken også sit eget liv udenfor filmen som f.eks. Marilyn Monroes sang ”I wanna be loved by you” i *Some like it hot*.

Dialog er ikke ligeså central i spillefilm som i teater. Flere forskellige narrative elementer såsom mimik, ansigtstræk, lysopsætning, klipning, kameravinkler og musik kan erstatte replikkerne. Larsen skriver at grunden til den reducerede brug af replikker i spillefilm kan spores tilbage til stumfilm, hvor dialogen naturligvis ikke var det primære element. Genren kan afgøre hvor meget dialog der skal være i en film: De såkaldte ’screwballkomedier’ (Larsen, 2003: 48), som f.eks. filmen *His Girl Friday*, er kendetegnet ved de kvikke replikker.

Mise-en-scene er et fransk begreb som betyder: ’at iscenesætte en handling’ (Bordwell & Thomsen, 1993: 145). Termen bruges om den kontrol som instruktørens har, over hvad der vises i den film som han/hun skaber. Mise-en-scene dækker over henholdsvis: Sceneopsætningen, kostumerne, lysopsætningen og figureernes handlinger.

Sceneopsætningen spiller en stor rolle indenfor filmkunsten (Bordwell & Thomsen, 1993: 148). Filmskaberne kan selv vælge om de vil bruge et eksisterende sted til at filme på (on location), men har også mulighed for selv at lave en opsætning i en studie. Lars Von Triers film *Dogville* bruger en meget minimalistisk location til at filme i, hvor de hele foregår i en

---

³ <http://da.wikipedia.org/wiki/Dogme95>

studie med tegnede skitser som bl.a. skulle forestille huse⁴ som vi ser på efterfølgende billeder.

Bordwell og Thomsen betoner et bestemt begreb: 'props' (Bordwell & Thomsen, 1993: 149), som på dansk kan oversættes til 'fremtrædende rekvisitter'; badeforhænget i filmen *Psycho* er f.eks. en signifikant rekvisit som er bemærkelsesværdigt, da den skabte suspense i filmen og er brugt til at manipulere tilskuernes følelser.

Kostumer og make-up spiller ligeledes en stor rolle i spillefilm. Der er et utal af muligheder for kostumer og make-up for filmskaberne, og de kan have bestemte funktioner i filmens handling (Bordwell & Thomsen, 1993: 150). Kostumerne viser hvilke type roller figurerne spiller, forretningskvinder kan f.eks. ofte kendes i deres suits⁵, jf. Hildy Johnson fra *His Girl Friday*. Når instruktøren ønsker at fremhæve figurerne, kan han vælge at lade omgivelserne være i neutrale farver, og gøre opmærksom på personernes kostumer med stærke farver. Man kan ligeledes lege med alle rekvisitterne og kostumerne så man skaber et flot og æstetisk ramme om scene.

Make-up er altid nødvendig, medmindre man bevidst vælger at gøre filmen så autentisk som muligt, såsom i dogmefilm. Make-up kan både bruges på en realistisk måde og til at skabe fantasifulde figurer; Den japanske gyserfilm *Ju-on* bruger excentrisk make-up til at gøre den lille spøgelsesdreng skræmmende. Det er ikke kun almindelig hverdagssminke man bruger i film, man har også mulighed for at gøre skuespillerne totalt ugenkendelige ved brug af plastik, som f.eks. kunstigt skind; man kan f.eks. skabe et fantasivæsen ved at sminke et faktisk menneske; 'nonrealistic make-up' (Bordwell & Thomsen, 1993: 152). Piraten Jack

⁴ <http://en.wikipedia.org/wiki/Dogville>

⁵ Jakke og nederdel

Sparrow fra *Pirates of the Caribbean* er kendt for sine dreadlocks og mørk sminke omkring øjnene, på den måde er make-up med til at skabe en helt bestemt karakter og motivere plottet.

Lysopsætningen kan ligeledes manipulere billedets virkning; lys og skygge skaber kompositionen af hvert klip i en film og leder publikum til at være opmærksomme på bestemte aktioner og objekter. Ansigtstræk kan gøres meget skarpe eller bløde vha. forskellige opsætninger af lys og skygge. Der er to slags basale skygger i filmiske kompositioner; 'attached shadows' eller 'cast shadows' (Bordwell & Thomsen, 1993: 152): de steder lyset ikke berører et ansigt som belyses af stearinlys, kaldes attached shadows; når en person står imellem lyskilden og væggen, så er personens skygge en cast shadow. Highlights og skygge er med til at skabe publikums fornemmelse for scenens rum. Lyset er ligeledes med til at skabe den samlede komposition. Når der er flere mennesker i en scene, kan man fremhæve hovedperson ved at kaste mere lys over ham/hende.

Der kan bruges forskellige slags belysninger når man laver film (Bordwell & Thomsen (1993), s. 152): 'Frontal lighting', som bruges til at fjerne skygger hos figurerne; 'sidelighting', som har tendens til at fremhæve karakterernes ansigtstræk; 'backlighting' som f.eks. skaber silhuetter af figurerne; 'underlighting' som populært bliver brugt i gyserfilm, da den ofte fordrejer ansigtet; og 'top lighting', som f.eks. Von Sternbergs *Shanghai Express* har brugt i en scene, til at fremhæve Marlene Dietrichs kindben og gøre hende mere glamourøs (Bordwell & Thomsen, 1993: 154).

I de klassiske hollywoodfilm, bliver der typisk brugt 3 basale belysningskilder i hver filmoptagelse; den såkaldte 'three-point lighting' (Bordwell & Thomsen, 1993: 156). Hovedpersonerne i film vil oftest have hver deres three-point-lighting. 'High-key lighting' (Bordwell & Thomsen, 1993: 156), er det samlede belysnings design, som bruges til at skabe lave kontraster mellem lysere og mørkere steder og til at gøre omstændigheder og miljøer mere blide. Komedier, eventyrfilm og dramaer benytter sig ofte af denne belysnings mulighed. 'Low-key lighting' (Bordwell & Thomsen, 1993: 156) skaber derimod skarpere kontraster, og mørkere skygger.

Belysningsteknikken er en af de mange motiver indenfor fremstilling af film. Man kan som publikum nemt glemme belysningen når man ser film. I en vellykket film tager man det ofte

for givet, derfor kan man som filmskaber kontrollere eller manipulere publikums oplevelser vha. den teknik.

Mise-en-scene inkluderer også figurenes udtryksmåder og bevægelser (Bordwell & Thomsen (1993), s. 157). Figurene kan være lige fra personer, dyr, robotter objekter o.l. Forskellige ansigtsudtryk er vigtige ressourcer til at vise følelser, hvor instruktøren og skuespilleren prøver at skabe de helt rigtige ansigtsudtryk til figurens aktuelle følelser. Bestemte gestus og udtryk fra figurene er også en del a mise-en-scene. Det er ofte skuespilleren som skaber den figur der bliver populær hos publikum. Marilyn Monroe har f.eks. skabt sig et image som stadig huskes i dag, 48 år efter hendes død.

(Billeder: <http://images.google.dk/images?hl=da&um=1&q=marilyn+monroe&sa=N&start=0&ndsp=18>)

Madonna/skøge

De mest legendariske heltinder i historien såsom moderjord kvinder, jomfru Maria, de faldne kvinder etc. har været inspirationer for mange kvindelige figurer i film gennem historien. Moderjord kvinden (Goodrich, 1993: 98) er den som har givet liv til menneskeheden; den der fødte menneskeheden. De græske myter, har givet navnet Pandora til planeten som vi lever på, dvs. 'Mother Earth' eller 'Earth Goddess' (Goodrich, 1993: 72). Asiaterne kalder moderjord kvinden Rhea, som bare betyder 'jord'; men associerer til 'den gavmilde', eller 'den der er giver af alle gaver'.

Madonna/luder konceptet er et kendt fænomen i opfattelsen af kvinder generelt og i psykoanalysen. Den freudianske psykologiske version kaldes 'Madonna/luder komplekset'⁶,

---

⁶ http://en.wikipedia.org/wiki/Madonna-whore_complex 01.02.10

hvor mandens opfattelse af kvinden skabes af forholdet mellem ham og moderen. Han er typisk en person, som er blevet opfostret hos sin strikte mor, som han anser for at være en madonna⁷. Som voksen søger han efter en kvinde, der kan erstatte moderens kærlighed. De kvinder der kan tilfredsstille ham seksuelt anser han dog som ludere, der ikke kan leve op til billedet af madonnaen. I thrillere, ser man ofte sådan en profil der karakteriseres som en psykopat og som myrder kvindelige ofre. Konceptet kan ligeledes bruges om de kvinder man opfatter som enten helgener eller løstgite. I nutidens film er skuespillerinden Jennifer Aniston ofte 'a good girl', mens Angelina Jolie ofte spiller de roller som kan karakteriseres som 'bad girls'.

Begrebet antiheltinder (Goodrich, 1993: 98) svarer til den anerkendte mandlige antihelt⁸ som man ofte ser i film. De faldne kvinder er de klassiske antiheltinder (Goodrich, 1993: 98). De karakteriseres ofte som kvinder der har stor seksuel appetit, smag for bedøvende midler, kriminalitet, frihed (ingen ansvar) og luksus. På den anden side, kan heltinderne ligeledes karakteriseres som kvinder der har nogle helt andre idealer end de traditionelle; f.eks. Lisbeth Salander fra filmen *Mænd der hader kvinder*. Hun er en hackertype, der klæder sig i sort læder, og sort læbestift og trods det samfundsnormer som har svigtet hende konstant i hendes opvækst.

(Billede: <http://www.google.dk/#hl=da&q=Lisbeth+salander&meta=&aq=f&oq=Lisbeth+salander&fp=f40b1a517f6157fe>)

Hvorfor nyder man at se på action kvinder?

De kvindelige hovedrolleindehavere, er blevet mere og mere fysisk aktive i løbet af 1990'erne (Schubart & Gjelsvik, 2004: 9). Det var også på dette tidspunkt hvor Tv-serierne som *Buffy the Vampire Slayer* og filmene som *Charlie's Angels* fik store succeser.

---

⁷ Jomfru Maria

⁸ En sympatisk eller klodset mand som ikke lever op til den traditionelle heroiske standart.

Schubart og Gjelsvik sætter et spørgsmålstegn ved om de stærke kvinder er gode rollemodeller for tilskuere, eller om de bare er opdaterede versioner af de såkaldte 'pin-up' figurer fra 1940'erne. Ambivalensen eksisterer i om actionkvinderne er påtænkt kvindelige tilskuere som rollemodeller, eller om de er skabt som seksuelle væsener for mændenes nydelse.

Forskellige teoretikere har uensartede holdninger om stærke kvinder i medierne; og man er kommet frem til, at der ikke er et entydigt simpelt svar på hvordan kvinderne skal fortolkes på film.

Det postfeministiske kritiske punkt (Schubart & Gjelsvik, 2004: 10), kan ikke beskrives som sort og hvidt i modsætning til den feministiske politik. Man søger derimod i stedet nye meninger med de såkaldte 'Guilty Pleasures', som på dansk kan oversættes som skyldbevidste fornøjelser; disse kan f.eks. være forbrugersamfundet i populærkulturen, silikonebryster eller billige tv-serier. Det handler om at sætte sig ind i disse fornøjelser for at forstå kulturen korrekt. Selvom de fleste ikke ville indrømme det, er kvinders lyst og overskridende handlinger uhyre populære emner (Schubart & Gjelsvik, 2004: 11).

Identitetssøgning

Film spiller ofte en stor rolle i unges liv. I denne afsnit, vil jeg gerne skrive om psykologien bag identitetssøgningen hos unge; dvs. den udvikling som de gennemgår i transformationen mellem barndommen og voksenalderen. Der er forskellige teoretiske synspunkter omkring ungdomsårene (Evenshaug & Hallen, 1993: 280); og blandt dem er sociologen Stuart Halls, og psykoanalytikerens Sigmund Freuds;

Ungdomsalderen er tiden hvor hele personligheden forandrer sig markant. Det mener Hall er biologisk betinget. De mest normale bivirkninger er stærke følelsesudbrud og reaktioner; dette ser man ofte i gyserfilm der skildre udviklingen i allegorier; *Eksorcisme* er et godt eksempel på sådan en film, hvor der fortælles om en ung pige som kæmper mod voldsomme dæmoner. Ofte skal den unge i midlertidig have lov til at udvikle sig i fred, uden at de voksne griber ind (Evenshaug & Hallen, 1993:281).

Freud antager ligeledes processen som kompliceret. Hans teorier handler i høj grad om den seksuelle drift som de unge får, i takt med de stærke psykiske kræfter udvikler sig.

Bivirkninger er for det meste forstyrrelse af den psykiske balance, depression, ambivalens, aggression og tilpasningsproblemer. I de nyere tider, ser man ofte ungdomsfilm med sådanne emner, såsom *Twilight* hvor hovedpersonen Belle Swan har tilpasningsproblemer blandt sine jævnaldrende, og føler sig splittet mellem sin kærlighed til vampyren og sit liv med familien.

Identitetstilegnelsen er nogle af de vigtigste processer i denne periode af livet (Evenshaug & Hallen, 1993: 285). Grunden er at alle de forandringer man gennemgår, er blandet med forventningerne fra voksensamfundet. Disse forventninger ophæver den oprindelige identitet som de unge selv skal til at skabe sig. I sin identitetssøgen, skal den unge finde ud af hvad hun vil med livet, og hvordan hun passer ind i det samfund hun lever i.

Det værste der kan ske i udviklingen er, at processen kan blive så besværlig at den unge bliver identitetsforvirret (Evenshaug & Hallen, 1993: 186). Derfor er det godt at have noget at støtte sig til; de mest typiske karakteristika for de unge, er deres behov for: identificeringer af idoler og helte, oprør mod autoriteten, gruppetilhør og social tilknytning hos jævnaldrene.

På denne tid, er det også normalt at man er opsat på at gøre det bedste indtryk på de andre mennesker (Evenshaug & Hallen, 1993: 186). Man er f.eks. for det meste bange for at gøre noget forkert og blive til grin. Et godt eksempel på denne følelse er drømmen (eller mareridtet) om at være nøgen i et offentligt sted, som ofte refereres til i ungdomskomedier som *American Pie* o.l. Det er ligeledes tiden hvor man begynder at lægge mærke til den modsatte køn; man er ikke sikker på hvordan man skal opføre sig, og derfor leder man efter nogen at efterligne i film. Unge piger kigger sikkert opmærksomt på hvordan heltinden kysser helten, så de selv kan efterligne hende, hvis lejligheden til at kysse en sød fyr skulle oprinde.

Christian Metz har ligeledes skrevet om psykologien indenfor filmen, og ikke mindst identifikationen. Film er som spejlbilleder (Metz, 1994: 45). De er kun anderledes fra det faktiske spejl på én måde: den spejlendes krop er ikke til at se i spejlbilledet, selvom alt andet måske projiceres. Det vil sige at man kan se alt ved én selv i film, undtagen kroppen.

Som spæd har vi allerede lært vores 'imaginære' spejlbillede at kende; derfor kan vi uden problemer finde et identificeringsobjekt når vi ser på film (Metz, 1994: 46). Man kan genkende de figurer som på en eller anden måde ligner én selv. I film præsenteres altid flere figurer med forskellige roller; som tilskuer søger man efter den person som man kan se sig selv i. Det behøver nødvendigvis ikke være den ledende rolle; når man selv er en sky type, er der ofte en biperson i filmen som netop har disse egenskaber, f.eks. Melanie Wilkes i *Borte med Blæsten*. Identificering i filmen er en nødvendighed for den spejlende, da filmen ellers ville blive uforståelig, kedelig og uvedkommende.

Metode

Analyse af de udvalgte film

Filmen *Gone with the Wind* er baseret på Margaret Mitchells⁹ roman. Det handler om en ung pige der udvikler sig til en voksen kvinde, under voldsomme vilkår i den amerikanske borgerkrig som foregik fra 1861-1865. Hovedpersonerne i filmen er Scarlett O'Hara og Rhett Butler, mens bipersonerne er Ashley og Melanie Wilkes.

Scarlett O'Hara er i første omgang fremstillet som en barnlig, stædig og ivrig ung kvinde, som attrår det som hun ikke kan få. Der zoomes ofte ind på hendes ansigt i halvtotal, når hun er allermost begejstret, eller skuffet; f.eks. i scene hvor hun finder ud af at Ashley skal giftes med Melanie.

Hendes udvikling til en voksen kvinde kan spores i hendes udseende og klæder. I første del af filmen, ligner hun en problemfri pige med røde kinder og de mest overdådige kjoler der overstrålede alle de andres. Hun har f.eks. den hvide/grønne, forholdsvis åbne kjole til festen i Twelve Oaks. Da sydstaterne er ved at tabe borgerkrigen, er det til at se i hendes udseende. Hun er bleg og mager, og hendes tøj er i neutrale farver og hænger på hendes krop; f.eks. på scenen hvor hun filmes fra fugleperspektivet, mens hun går igennem en masse døende soldater som ligger på jorden.

---

⁹ Margaret Mitchell (1900-1949), en amerikansk forfatter, som skrev om den amerikanske borgerkrig fra sydstaternes synspunkt (http://da.wikipedia.org/wiki/Margaret_Mitchell 30.01.10)

Der udvises klare stereotyper i filmen: Mammy, den sorte husslave er højrøstet og fed. Hun snakker og mumler hele tiden og beklager sig når tingene ikke går som de skal i huset. Sims (Sims, 2006: 26), har lavet analyse om Mammy. ”*The African American Mammy*” (Sims, 2006: 31) er den traditionelle sydstatslige husholderske i plantager i slavetiden. Deres rolle var at sørge for de tunge domestiske pligter hos overklassen. De beskrives som mørke kvinder med afrikanske træk og uformelige kjoler (Sims, 2006: 32). Mammy figurer fremstilles altså som aseksuelle og utiltrækkende kvinder, som ikke lever op til det hvide skønheds ideal. Hun er aggressiv når det kommer til de andre tjenestefolk, men er mere respektfuld når det kommer til de hvide arbejdsgivere. Hun er maskulin når det kommer til hårdt arbejde, men meget omsorgsfuld når det kommer til pasning af de hvide børn. Man må sige at *Gone with the Winds* Mammy lever op til denne stereotype. Hun har ligeledes karakteristika som Mother Earth; den stærke omsorgsfulde og givende stor kvinde.

(billede: <http://images.google.dk/images?ndsp=18&hl=da&um=1&sa=3&q=Mammy&btnG=S%C3%B8g+i+Billeder>)

Melanie er karakteriseret som den modsatte af Scarlett. Hun er svag, blid, og hun har varme i sig; hun er respekteret for sin blide natur, mens Scarlett respekteres fordi hun har charmen og udseendet. Melanie bliver ofte filmet i high-key lighting, hvor hendes ansigt får en blid og kontrastfri belysning. En anden nævneværdig kvinde i filmen er den prostituerede Belle Watling; hun er en farverig, rødhåret kvinde, som de ’pænere’ mennesker ikke ville have noget med at gøre. Belle Watling passer i rollen som den faldne kvinde.

I løbet af filmen, udvikler Scarlett sig til en dygtig forretningskvinde, hvor hun fremstilles med mere maskuline karakteristika. Hendes kostumer bliver mere kontrastfyldte, f.eks. med kjoler i uniformlignende træk, hvor hun laver en forhandling med manden som står for fangerarbejdere. Da hun føder hendes og Rhett's barn, bliver hun mere blid; hendes klæder er i pastelfarver, og håret er i bløde krøller.

Da filmen slutter, bliver der filmet med baggrundsbelysning på marken, så Scarlett vises i en silhuet; der bliver zoomet ud fra et frøperspektiv, til et totalbillede med barndomshuset i baggrunden. Dette viser at hun er herre over det land som hun elsker mest.

I det hele taget, bliver Scarlett skildret som en stærk kvinde, der ikke er som de andre damer; hun har maskuline træk i sin handlemåde, og hun er stædig. Hun ønskede sig alle de forkerte ting, men bliver klogere da det var for sent. Det var dog ikke nok til at stoppe hende; hun jagter for altid hvad hun vil have. ”*After all, tomorrow is another day*” (citater fra filmen *Gone with the Wind*)

De udvalgte film fra henholdsvis 1940 og 1959: *His Girl Friday* og *Some Like It Hot* hører til en helt anden genrer end den forhenværende film. De er komedier. De to film har forskellige fremstillinger af kvinder. *His Girl Friday* skildrer en kvindelig reporter, og *Some Like it Hot*, skildrer en rigtig diva, som forfører mænd ved at spille - og delvis er - en ’dum’ blondine.

Hovedpersonen i den førstnævnte film Hildy Johnson er en reporter: en ”*newspaperman*”. Hun er skilt fra sin forhenværende chef, og vil giftes igen med en naiv kedelig forsikringsmand for at blive en domestisk husmor; ”*That’s why I’m quitting. I want to go someplace I can be a woman*”. Hendes eksmand Walter er en charmerende og manipulerende redaktør på avisen.

Titlen på filmen ’His Girl Friday’, associerer til Crusoes hjælper Friday, i Danie Defoes roman *Robinson Crusoe*¹⁰. Det vil sige at Hildy er Walters Friday i filmen. Han behandler hende som enhver anden mand; han åbner ikke døre for hende, og han bærer ikke hendes kufferter. Hildy opfører sig heller ikke som andre damer; hun er en af drengene når hun er sammen med andre reportere, som alle er mænd, og som ofte spiller poker og ryger cigarer. I en af scenerne, løber hun på en mindre feminin facon og hopper på en flygtende mand for at få et eksklusivt interview. Dette er stik imod hvad Sims (jf. s. 15) skriver, at kvindelige heltinder ikke ødelægger deres hår. Hildy skifter kostumet kun én gang i løbet af filmen, og i begge scener bærer hun blazer og nederdel. Tøjet signalerer forretningskvinde.

---

¹⁰ http://da.wikipedia.org/wiki/Robinson_Crusoe

Der udvises stereotyper af kvinder; en kvinde som hedder Mollie Malloy er hysterisk og græder hele tiden; på et tidspunkt hopper hun ud fra et vindue af bare hysteri. En anden blond kvinde, som arbejder for Walter fremstilles som en 'Femme Fatale' med sorte klæder og forførende opførsel.

Filmen *Some Like it Hot* fremstiller en helt anden type kvinde. Filmen handler om to musikere og 'antihelte' Joe and Jerry. De måtte klæde sig ud som kvinder, kalde sig selv Josephine og Daphne, og melde sig til en 'all-girl jazz band', for at flygte fra de italienske mafiaer. I bandet, møder de den smukke blondine Sugar Cane, som spilles af Marilyn Monroe. Hun præsenteres for første gang på togstationen da hun kommer gående i stramt moderigtigt tøj, mens der spilles jazztoner som underlægningsmusik. Der filmes fra hovedpersonernes point-of-view mod Marilyn Monroes berømte vriddende bagdel som filmens i nær.

Hovedpersonerne sammenligner kvinderne med rosenbrød, chokoladecake og kirsebær; så det er tydeligt at man karakteriserer kvinderne som lækkerbiskner for mænd. Der er dog én kvinde som adskiller sig fra de øvrige; nemlig Sweet Sue som er dirigent for all-girl jazz bandet. Hun er den kloge og strikte, og hun lever ikke helt op til skønhedsidealet i filmen; hun bruger uformelige klæder og viser ikke ben som alle de andre piger i filmen. Alle i bandet er i øvrigt blondiner og opfører sig fnisende og snakkesyge.

Sugar Cane passer til stereotypen om faldne kvinder på nogle punkter; hun har hang til bourbon og luksus, og hun er flygtig; som betyder at hun ikke bryder sig særlig meget om ansvar. Desuden havner hun hele tiden i problemer: "*I always get the fuzzy end of the lollypop*". Alligevel virker hun naiv og uskyldig på andre måder og hun snakker som om hun aner ingenting: "*I am not very bright I guess. If I had any brains I wouldn't be with this crummy girl's band*". Når hun synger, fremstilles hun som en diva. Der er spotlight på hende, og hun bruger pailletter og ræveskind i sine kostumer. Marilyn Monroe spiller typisk sådan nogle roller; hun har bl.a. spillet med i *How to marry a millionaire*, som karakteriserer den samme naive og dumme blondine, der gerne vil giftes med en rig mand.

Mændene i filmen er også sat ind i stereotyper: der er antiheltene som Josephine og Daphne; der er de gamle rige mænd som søger unge koner; der er machomændene som spiller poker, ryger cigarer, og skyder med pistoler.

Alt i alt, er der meget forskellige heltinder i de to ovennævnte film; den ene er en klog brunette, og den anden er en dum blondine. I begge film udvises der stereotyper om både kvinder og mænd, og det skildres på ironiske måder; som om man gør grin med de klassiske opfattelser.

Annie Hall og *Chinatown* er de film som er blevet valgt til at repræsentere filmmotivet i 1970'erne. De to film er så forskellige som dag og nat; den førstnævnte er en komedie, og den anden er en film noir.

Karakteren Annie Hall bliver spillet af Diane Keaton, som ikke bliver fremstillet som en særlig feminin karakter. For det meste bruger hun jakkesæt og slips, og hun bruger ikke iøjnefaldende make-up. I starten af filmen, introduceres hun som en gnaven kvinde, som snakker højt om menstruation og seksuelle problemer i offentligheden. Hun er sarkastisk og intelligent. De fleste af kvinderne som bliver fremstillet i filmen er intelligente og har deres egne meninger; f.eks. Alvys to ekskoner. Dog er de intellektuelle aspekter fremhævet af den modspillende mandlige karakter Alvy. Han er en selvcentreret, nervøs og paranoid type, som hele tiden danner sig meninger om andre mennesker. Han har hang til at putte mennesker i forskellige bokse; da han ser to forelskede og glade mennesker, udtrykkes hans meninger gennem de glade menneskers munde; en blondine siger således: "*I'm very shallow and empty, and I have no ideas and nothing interesting to say*".

I flashbackene i filmen, karakteriseres Annie som en pæn pige. Hun er høflig, hun siger ikke noget når hun er utilfreds, og hun prøver hele tiden at leve op til Alvys intelligens. Hun er på nogle punkter usikker på sig selv. I et par scener synger hun jazz; dette kan sammenlignes med Sugars sungen i *Some like it Hot*. I denne film, gør man ikke særlig meget ved sceneopsætningen i modsætning til den anden film. Det hele er meget enkelt, og Annie har kun jakkesæt og ingen make-up på. Det vil sige at hun ikke fremstilles som en diva, som man ville gøre i tidligere film.

I løbet af filmen, udvikler hun sig til én som lytter til sine egne ønsker; derved bestemmer hun sig for at forlade Alvy, som hun har ladet undertrykke sig på nogle måder. I slutningen af filmen, kan man tydelig se forandringer i hendes udseende, hvor hun bruger en feminin hvid kjole, solbriller og læbestift.

Filmene *Chinatown* er en forholdsvis mørk film, som jo kendetegner genren film noir. I sådanne genre, er det typisk at den ledende kvinde er en sørgende enke¹¹. I denne film, kan Evelyn Mulwray dog kaldes en heltinde. Hun bruger meget enkelte kostumer og make-up, og hun har altid en fremtrædende rød læbestift på; disse er tidstypiske, da filmens handling foregår før den 2. verdenskrig.

(Billede: <http://images.google.dk/>)

Man fremhæver ofte hendes ansigt ved brug af belysning og skygger, f.eks. på scenen hvor Jake vågner op efter en blackout og det første man ser, er en tiltning mod Mrs. Mulwrays ansigt, som havde belysning ovenfra der understreger hendes høje kindben. Et andet nævneværdigt øjeblik er scenen i bilen, hvor hun fortæller om mandens affære med hendes datter. Hendes sørgelige ansigt bliver fremhævet med sidelighting i low-key, hvor der samtidig er attached shadows på ansigterne.

Hun spiller overfor Jack Nicholsons karakter Jake Gittens. Han er den aktive og snakkesalige figur, mens Mrs. Mulwray er den mystiske, hemmelighedsfulde og stille type. Faye Dunaway spiller hende på en dæmpet måde i størstedelen af filmen. I løbet af filmen fremstilles hun dog mere som en sensuel kvinde; især på scenen hvor de to hovedpersoner har samleje med hinanden. Det var også på denne scene man kan ane hendes barm, som viser at hun er en seksuel kvinde. På den anden side kan man også ane en smule af Jakes bagdel; så det er både

---

¹¹ Special Features i DVD'en *Chinatown*: "Retrospective interviews with Roman Polanski..."

manden og kvinden som man fremstiller som seksuelle væsener. Jake har det med at kalde hende mrs. Mulwray hele vejen igennem filmen; dette indikerer dels deres forretningsforbindelse og hendes modenhed, i modsætning til Sugar fra *Some Like it Hot*.

I slutningen af filmen, er det hende der er den aktive. Hun bruger en pistol for at beskytte sin datter. Hun blev selv i midlertidig skudt af mændene og dør.

Aliens er 2'eren af *Alien Quadrilogy* filmene. Det er en sci-fi film, som handler om kvinden Ripley der kæmper mod en flok rumvæsener på en fremmed planet, sammen med marinemilitæret. I den første scene, ser man Ripley i en hypersøvn, der får hende til at ligne Snehvide. Associationen til Snehvide forstærkes da en af marinesoldaterne spørger: "Who's Snow White?". I sin vågne tilstand, virker Ripley dog ikke som en eventyrprinsesse. Der er ingen spor af forfængelighed i hende; hun bruger ikke make-up og håret er rodet det meste af filmen. Alle de andre kvinder i filmen er heller ikke feminine; en af de kvindelige marinesoldater Vasquez er derimod meget maskulin i sin fremtræden. Hun går forrest i søgen efter rumvæsner, og hun er den mest fysisk aktive. Hun ofrer sig selv da rumvæsnerne var ved at slå dem ihjel. I sine klæder og redskab kan hun nemt sammenlignes med actionfiguren Rambo fra filmen af samme navn.

I løbet af filmen, udvikler Ripley et moderlig instinkt da en forældreløs pige Newt har brug for hende. Hun putter hende i seng, beroliger hende og tager sig af hende som en mor. Da Newt forsvinder, reagerer hun ligeledes som en mor der gør hvad hun kan for at redde sin datter, selvom hun risikerer at miste livet. Ud over en moderrolle, er hun også en rigtig heltinde; i en af scenerne, bærer hun den sårede korporal Hicks til sikkerhed; dette indikerer en omvendt jomfru-i-nød historie.

En anden moderrolle kan man finde i rumvæsnet. I den sidste del af filmen, handlede det om kampen mellem to mødre, der prøver at redde deres 'børn'. Da Ripley ødelægger rumvæsnets æg, bliver det rasende og prøver at hævne sig ved at jage Newt, hvorpå Ripley hvæser: "Get away from her you bitch!". I sidste ende, var det hende og Newt som var de bedste overlevende der overgik alle mændene.

Aliens er tydeligvis en helt anden genre end de andre udvalgte film. Det er også en af de første film, som skildrer en actionkvinde der prøver at overleve de mest livstruende farer. Man kan sige at Ripley er en sej, og ikke mindst en moderlig kvinde.

Thelma and Louise er en af 1990'ernes helt store roadmovies. Det handler om to vidt forskellige veninder der flygter fra politiet efter at have dræbt en voldtægtsmand. Louise er en klog og moden kvinder som ikke lader nogen bestemme over sig; heller ikke sin elskede Jimmy. Thelma er derimod en usikker og naiv pige, der undertrykkes af sin mand Darryl.

Først i filmen, signalerer Louise en form for myndighed med hvid skjorte og opsat hår, mens Thelma signalerer en husmor med curlere i håret og blomstret nattøj. I bar-scenen bruger Louise en tilknappet skjorte, som om hun ikke ville tiltrække sig opmærksomhed fra mænd, mens Thelma bruger en Marilyn Monroe inspireret hvid kjole der viser bare skuldre. Hendes naivitet vises i scenen hvor hun drikker sin drink med sugerør og uskyldige øjne, hvor ansigtet filmes i nær.

Mænd sættes i kategorier; de er nogle svin som dominerer kvinder (Darryl), voldtager kvinder (Harlan), og chikanerer kvinder (lastbilchauffør). Mænd kan dog også være gode som Jimmy og detektiven. Jimmy karakteriseres som en mand der respekterer Louise. Detektiven prøver ligeledes at gøre hvad han kan for at hjælpe kvinderne. Hans omgivelser er genkendeligt som en detektivmiljø; hans kontor er fyldt med attached shadows fra persiener som er den typiske lysopsætning i krimifilm. Mænd kan ligeledes være lækkerbiskner som JD som spilles af skuespilleren Brad Pitt; i en af scenerne tilter kameraet hen over hans bare overkrop, til nydelse for både Thelma og de kvindelige tilskuere. Det er altså ikke kun kvinderne der fremstilles på den måde i film.

I løbet af filmen udvikler Thelma sig. Hun viser sig at have en helt anden personlighed gemt inden i end først antaget. Et tydeligt skift ses på scenen hvor de finder ud af at alle deres penge er stjålet; for engang skyld er det ikke hende som bryder sammen og bliver passiv, men hende som tager styringen. Hun bliver ligeledes mere og mere ustyrlig; hun siger: *"I just feel like I got a knack for this shit"*, efter at have holdt en pistol mod en politibetjents tinding. Louise var derimod allerede stærk i starten af filmen. Hun viser sjældent sin sårbarhed og

lukker ikke op for noget, da hun har oplevet de værste ting i sit liv; hun var blevet voldtaget tidligere.

I slutningen, filmes deres ansigter i supernær da de bestemmer sig for at køre videre ned mod Grand Canyons afgrund. Dette viser at de har bestemt sig for, at de simpelthen ikke ville slippe deres nyfundne frihed; ”*Let’s keep goin*”.

2000’erne har været fyldt med actionkvinder, der bruger deres krop og udfører komplicerede stunts. *Kill Bill* handler om en kvinde, hvis største mål er at hævne sig på Bill. Bill havde været hendes læremester, elsker og far til hendes ufødte barn, indtil han ødelagde hendes liv på den grusomste måde. ’The bride’, som spilles af Uma Thurman, karakteriseres som en meget fysisk (og psykisk) stærk kvinde. Hendes største våben er sin kunnen i kampsport, hvor hun er en af de farligste snigmordere i verden.

I dvd’ens cover, er hendes krop i fokus; hun bruger en gul og stram buksedragt og har en sværd i hånden. Hun kigger lidt nedad, så kameraet er på frøperspektivet. Dette viser, at hun er en kvinde man ikke skal forgribe sig på. På den første scene i filmen, er der et nærbillede af hende hvor hun ligger på gulvet, forslået og rædselsslagen. Denne første scene er baggrunden for at hun beslutter sig til at hævne sig på dem der har gjort det mod hende. Hun har to modstridende roller: hun dræber en masse mennesker, inklusiv en mor; men i bund og grund ønskede hun selv et helt almindeligt domestisk liv og være mor; hun var gravid og var ved at blive gift da hun blev overfaldet.

Der præsenteres forskellige kvindelige figurer i filmen. Der er en høj, blond, småskør kvinde, som bærer en klap for øjet og et sygeplejerkostume. Hun filmes fra frøperspektivet mens hun går mod the bride der ligger i koma, for at dræbe hende. Hun er en jaloux type der ikke viger tilbage for at dræbe et uskyldigt menneske. Der er ligeledes en japansk-kinesisk-amerikansk kvinde, som heller ikke er alt for uskyldig; dette er en kontrast til hendes fremtræden. Hun filmes i en smuk scene med dalende sne hvor hun bærer en hvid kimono og Geta sko, som giver associationer til de gamle traditionelle japanske skikke.

I det hele taget, præsenteres the bride som en meget beslutsom kvinde. Der skete ikke en udvikling i figuren, men i slutningen af filmen understreges der, at hun i hvert fald ikke er

færdig med det hun har gang i; hun vil altså dræbe Bill. Denne film er den første del af to film, hvor man lærer the bride at kende. Først i *Kill Bill vol. II*, udvikler karakteren sig.

En anden stor kvindelig fighter i nutidens film er Elizabeth Swann. Hun er en pirat i filmen *Pirates of the Caribbean – the world's end*, hvor hun tydeligvis befinder sig i en mandeverden. I størstedelen af filmen kan man næsten ikke skelne mellem hende og de øvrige pirater, bortset fra at hendes ansigt er smukt, og at hun i nogle tilfælde bliver plaget af mændene pga. sin køn. Hun klæder sig ikke meget anderledes end mændene, hun opfører sig som en ligemand, og hun forhandler med dem så hun kunne få sin egen vilje.

Hun kæmper og slås, ikke kun med fjendernes kvinder, men også med de store maskuline drenge; dvs. hun er ikke en jomfru i nød. Da de skal til at gå i krig, holder hun en inspirationstale, som piraternes svar på Jeanne d'Arc¹²; som en kendt fransk kvindelig hærfører fra 1400-tallet.

En anden kvinde som spiller en stor rolle i denne film er Tia Dalma, som er gudinden Kalypso. Hun var blevet fanget og fængslet i en menneskekrop, så menneskeheden selv kunne være herre over verdenshavene. I sin menneskelige form, karakteriseres hun som en eksotisk kvinde med accent og dreadlocks. Hun associeres med vildskab og hun blev sat fri af sin menneskelige krop af en øm, mandlig stemme. Hun genvinder sin magt over havene, og skaber kaos mens der foregår en krig mellem piraterne. Hun er en moderjord kvinde; ikke på den samme måde som Mammy fra *Gone with the Wind*, men på den måde hun er herre over menneskeheden.

Sidst i filmen siger Elizabeth farvel til sin elskede William Turner. Der vises hun for første gang som en sensuel kvinde, hvor hun bærer en let kjole og løst hår. Hun viser bare ben, og der fokuseres på hendes ansigtsudtryk med nærbilleder, hvor hun allermest er lykkelig, og hvor hun er allermest sørgelig.

Kill Bill Vol. I og *Pirates of the Caribbean* meget forskellige; den førstnævnte bruger flere forskellige slags usædvanlige genrer, bl.a. Spaghetti western, og japansk manga tegnefilm;

---

¹² (http://da.wikipedia.org/wiki/Jeanne_d%27Arc 04.02.20)

hvor den anden er en eventyrfilm med action og komedie. Begge hovedfigurer er fysisk stærke, og ikke er bange for at slås med mænd.

I det hele taget, er der blevet fremstillet meget forskellige kvindebilleder i forskellige genrer i film gennem historien. Tendensen fra 1940'erne blev kraftigt ændret i 1970'erne, som følge af kvindebevægelsen i slutningen af 1960'erne. Den tydeligste ændring af de udvalgte film har været Annie Hall, som er meget distinkt fra Scarlett og Marilyn Monroe. En anden stor forandring ses også i Ripleys karakter som er en actionkvinde. Actionkvinderne vendte dog tilbage i 2000'erne med bl.a. *The Bride*, efter store dramaer som *Thelma and Louise* i 1990'erne.

Etnografisk undersøgelse

Inden jeg begynder analysen af den etnografiske undersøgelse vil jeg præsentere teorierne omkring interviews.

Interview er en af de mest anvendte metoder til indsamling af viden (Boolsen, 2006: 62). Ifølge Merete Watt Boolsen, skal man igennem fire forskellige processer, når man benytter sig af den kvalitative undersøgelsesmetode. Disse trin er: 1. Problem og viden, 2. Planlægning og design, 3. Dataindsamling og datakonstruktion, 4. analyse, konklusion og vurdering (Boolsen, 2006: 27).

I problemformuleringen skal man arbejde med at finde frem til, hvad undersøgelsen skal handle om, hvad formålet er, og hvilke prioriteringer man skal tage. Problemformuleringerne i mit projekt, kan man læse i indledningen.

I planlægningen, er det en god ide at forske i hvad andre har kommet frem til i sådan nogle undersøgelser. Grunden er, at man får lært hvilke ting man bedst kan bygge videre på, og hvilke ting der er bedst at lade ligge; dvs. man får inspiration. Man skal ligeledes finde ud af hvilke fremgangsmåder man skal bruge, og hvilke analysemetoder man skal benytte sig af. I denne anledning, har jeg valgt at benytte mig af den kvalitative metode, hvor jeg har interviewet nogle unge forbrugere af medier.

I første omgang, er det en god ide at overveje hvordan man skal finde og kontakte de personer man gerne vil lave et interview med. Da jeg skulle søge efter personer som jeg gerne ville interviewe, ledte jeg efter unge fra Arto og Facebook, som er noget af de mest brugte mediekilder hos unge i Grønland. Jeg kontaktede unge kvinder i alderen fra 15-26, og spurgte dem om de er interesserede i at deltage i min undersøgelse. De personer som svarede mig, har jeg interviewet.

Jeg mener at den metode som jeg benyttede mig af, er en god måde at finde informanter på. Brugere af Arto og Facebook kan karakteriseres som pålidelige forbrugere af alle slags medier, heriblandt film.

Når man har fundet informanter, skal man indsamle egne data (Boolsen, 2006: 60). Man skal sørge for at arbejde systematisk i en kvalitative undersøgelse; dvs. man skal efterfølgende kunne overskue hvordan interviewet har forløbet. F.eks. kan man optage interviewet med en optager. Det er ligeledes vigtigt at formulere interview-spørgsmålene korrekt, for at få svar som er anvendelige i analysen; dette gælder indlevelse, omtanke, viden og øvelse. Det vil sige man skal selv vide noget om emnet, og sørge for at stille de rigtige spørgsmål, f.eks. skal man hellere stille åbne spørgsmål, da disse ofte giver analyserbare svar.

Den måde man konstruerer data på er, at man bruger teorier og hypoteser. Mine hypoteser i projektet ser således ud: De unge i Nuuk bruger film til at finde indre ro eller tilfredsstillelse, både i øjeblikket og efter filmen. For at gøre søgning af identitet nemmere, finder de rollemodeller og forbilleder hos figurerne i film.

Det sidste trin i undersøgelsen er at analysere, konkludere og vurdere data som er indsamlet. Man kan starte med at transskribere det optagede interview så man har overblik over samtalen¹³. Derefter kan man begynde at analysere ved at kode (Boolsen, 2006: 102). Det vil sige at klassificere den datamateriale der er. Man kan f.eks. segmentere transskriptionen af interviewforløbet, ved at dele den i kategorier. I disse segmenteringer, kan man bl.a. lede efter mønstre og temaer; man kan foretage sammenligninger; finde fællestræk; og sætte disse i en teoretisk sammenhæng (Boolsen (2006): s. 105-106).

---

¹³ De transskriberede interview kan man læse i bilaget.

Når man har udført alle disse trin, kan man begynde at lave konklusioner og vurderinger, ved at undersøge om de indsamlede data stemmer overens med teorierne og hypoteserne, og evt. finde nye resultater som man ikke har forventet.

Analyse af interviewene

Jeg snakker med en 16-årig pige om hvad hun kan lide ved film, og hvem hendes yndlingsfigurer er. I første omgang spørger jeg ind til hendes navn, og hun svarer at hun hedder Sara.

Sara kommer fra den største by i Grønland hvor der er biograf og flere filmforretninger. Det vil sige at hun hører til den gruppe unge, som nærmest har uendelige muligheder indenfor medier. Hun fortæller at hun ser alle slags film fordi hun godt kan lide at opleve spænding. Hun gentager ordet 'spændende' flere gange, hvor hun bl.a. beskriver sin yndlingsfilm *Twilight* som sådan. Dette bekræfter Grodals teori om at mennesket nyder at se film som giver 'arousal'. Sara elsker at se en ungdomsfilm som fremkalder ophidsende følelser; *Twilight* er en slags gyserfilm med romantiske elementer. Dette kan kædes sammen med Halls og Freuds teorier om at unge som er under udvikling, går igennem komplicerede følelser. For Sara kan det betyde at hun prøver at få styr på sine følelser ved at se film som fremkalder både det kropslige og emotionelle følelsesmæssige stimuli.

Twilight beskriver hun som: "en vampyr som forelsker sig i et menneske". Dvs. at det element som hun kan lide ved filmen er, at det er en kærlighedshistorie. I Saras alder, er man ved at lære hvad kærlighed indebærer; hvorfor det kan være en fornøjelse for hende at se det udtrykt på film. Det kan være at hun bruger filmen som belæring, eller det kan være at hun spejler sig i filmens heltinde.

Hun bruger ligeledes ord som 'sørgelig' om en af sine yndlingsfilm, som har skuespillerinden Hilary Duff i hovedrollen. Den film som hun refererer til er en ungdomsfilm som er instrueret af Sean McNamara: *Raise your voice*. Det handler om sangerinden Terry der mister sin storbror ved en bilulykke. Om filmen siger hun at den giver hende lyst til at græde. Igen handler det om at se de film som fremkalder alle slags følelser.

De film som hun foretrækker, er ikke overraskende ungdomsfilm med nogen yngre kvindelige stjerner i hovedrollen. Filmfiguren Hannah Montana kan hun også godt lide. De egenskaber som Sara beundrer ved Hilary Duff og Hanna Montana er, at de kan synge: "... og Hilary kan synge" og "Jeg kan bedre lide hendes gode stemme...". Det kan være at hun spejler sig selv i dem, fordi hun selv elsker at synge.

Det andet interview er med en 21-årig pige ved navn Maliina. Hun siger selv at hun er en stor fan af film, og at hendes foretrukne genrer er drama og komedier. De to film som hun nævner som sine favoritter er *Notebook* og *28 days*, som begge er dramaer. Hun beskriver selv at det hun kan lide ved at se film, er virkningen på hende og det faktum at man kan relaterer sig til handlingen. Hun er selv bevidst om at de følelser som fremkaldes af filmene hjælper hende i hendes følelsesliv.

Den indvirkning som hun føler, er bl.a. lykke "Jeg føler mig glad fordi den er så romantisk". Det vil altså sige at hun ser 'feel-good' film, der giver hende håb om evig kærlighed. Hun nævner ligeledes tristhed: "... lidt trist fordi kærlighed er så stærk at det kan gøre ondt". Det lyder som at hun snakker ud fra egne erfaringer, da hun nævner at man kan blive såret af kærlighed; ved at se film, bearbejder hun nogle af de bitre erfaringer som kærlighed måske har givet hende.

Hun har et helt bestemt forbillede, nemlig skuespillerinden Sandra Bullock. Grunden er at hun synes at Bullock er god til at spille alle slags roller; Bullock spiller f.eks. i dramaer som *The lake house*; hysterisk sjove komedier som *The proposal*; og actionfilm som *Speed*. Selvom Bullock spiller mange forskellige roller, har hun altid en charmerende udstråling der er blevet hendes varemærke. Da jeg spurgte om hvordan Maliinas veninder ville beskrive hende, svarede hun: "frisk, smilende og har et fedtmulegrin...". Det kan tænkes at hun ser sig selv i hende.

Maliina husker Sandra Bullock bedst som en alkoholiserede kvinde ved navn Gwen, der ender i afvænningsklinikken i filmen *28 days*. Gwens alkoholproblem har tydeligvis sat et spor på hende "... fordi man kan godt sige at hun ikke er alene om at komme ind i alkoholiker miljøet", igen er det erfaringerne som hun refererer til; hun genkender noget af det som hun ser i filmen. Det hun beundrer ved Gwen er at hun lærer noget sidst i filmen, og erkender sit

problem. For Maliina, er det følelsen af håb som hun søger ved at se film; håb om evig kærlighed og håb om læren.

Det tredje interview er med den 26-årig universitets studerende ved navn Tikaajaat, som også kommer fra Nuuk. Hun er den ældste informant som jeg har interviewet, så det er nok ikke ungdomsproblemer hun bearbejder når hun ser film. Hendes foretrukne genre er komedier. Grunden er: “*man behøver ikke tænke når man ser komedier*”. Man kan tænke sig at hun bruger film til at slappe af og flygte fra virkeligheden i et øjeblik.

Hendes favoritfilm er dog begrundet med, at hun kan relatere sig til den komplicerede kærlighedsforhold. Filmen er *The Holiday* med Kate Winslet som Iris. Tikaajaat siger direkte at hun kan relatere til følelsen af at elsker nogen som ikke elsker én tilbage. Man kan sige, at bare fordi man ikke længere dvæler med teenageproblemer, behøver det nødvendigvis ikke betyde, at man ikke har stærke følelser at bearbejde. At se *The Holiday*, giver hende håb om selv at finde kærligheden ligesom hovedpersonen gjorde.

Et andet forbillede som Tikaajaat har, er filmfiguren Trillian fra filmen *Hitchhikers Guide to the Galaxy*. Begrundelsen er at Trillian tager tingene som de kommer, og at: “*hun er klogere end mændene*”. Tikaajaat siger at hendes veninder ville beskrive hende som en bedrevidende person. Det vil sige hun spejler sig i Trillian, fordi hun har det samme egenskaber som hende.

Informanterne og deres heltinder

Saras heltinder er nogle teenageidoler der er gode til at synge og optræde; Hannah Montana og Hilary Duff. Sara lærer bl.a. noget om sin egen identitet vha. sine forbilleder, da hun genkender noget af sig selv hos dem, og derfor kan se sig selv udvikle sig på den måde som figurerne gør. Dvs. at min hypotese om at forbillederne gør det nemmere at søge egen identitet, bekræftes i Saras interview. I film som *Twilight* lærer hun om hvad ungdomskærligheden indebærer, og derfor lever hun sig ind i det. Hun elsker spændingen som hun føler når hun ser film, og derfor opnår hun tilfredsstillelse i øjeblikket. Dette er ligeledes hvad jeg forventede at bekræfte i mine hypoteser.

Det som Maliina godt kan lide ved sin heltinde Gwen er, at hun både erkender sit alkoholmisbrug og lærer at tackle det. Således ønsker hun at Gwen ikke skal være den eneste der får lært noget. Tikaajaat har sit forbillede Iris, fordi hun kan relatere sig til de sårende følelser som hun går igennem. Dette viser at både Maliina og Tikaajaat har deres forbilleder fordi de oplever empati overfor de personer, som har de samme problemer de selv har været igennem.

Konklusion

Filmen *Gone With the Wind* gav mig inspiration til at skrive bachelorprojektet med udgangspunkt i heltinder på film. Jeg har valgt at analysere nogle af historiens mest indflydelsesrige kvindelige filmfigurer, som blev fundet ved en langvarig søgen på selve filmklassikerudvalget, og i data som findes på internettet.

Heltinderne fremstilledes forskelligt i forskellige genre, men de mest bemærkelsesværdige er bl.a. at de er stædige, seje og moderlige, og mindst én ting tilfælles; de er alle handlekraftige, eller udviklede sig til det. De fleste af de kvinder havde komplicerede forhold til deres mænd, som f.eks. Louise fra *Thelma and Louise*, som ikke ville lukke sig op for Jimmy selvom hun elskede ham meget.

Alle de kvinder kan på en eller anden måde kædes sammen med stereotyper, selvom nogle af dem afveg sig fra det; Elizabeth Swann kan ikke ligefrem opfattes som en typisk jomfru i nød i piraternes land, som skal reddes af sin prins. I de fleste af de udvalgte film, kan bipersonerne dog inddeles i stereotyper, f.eks. Belle Watling fra *Gone with the Wind*.

Af alle de kvinder som jeg har skildret, er der én person som har skabt sig mest omtale; nemlig Marilyn Monroe. Der blev snakket om hendes privatliv, både i offentligheden og i medierne. Hun har skabt sig selv et image som mænd simpelthen elsker og som mange kvinder stadig efterligner til dags dato. Derudover symboliserer hun evig ungdom og skønhed da hun døde før sin tid.

De udvalgte film er alle instruerede af mænd. Dette er ikke så mærkeligt, da størstedelen af de mest anerkendte instruktører er mænd¹⁴. Alligevel kan man sige at kvinderne fremstilles på en respektfuld måde; især i film som *Aliens* og *Thelma and Louise*, der præsenterer personer som respekterer sig selv. Det er også de mandlige instruktører som laver actionfilm; i de senere tider med kvindelige actionfigurer som heltinder. Både de mandlige og kvindelige publikum elsker at se på heltinder der udføre de komplicerede stunt, både fordi de ofte har udseendet og fordi de er seje.

Grunden til filmindustriens store popularitet er bl.a. at den i høj grad handler om følelser. Ungdommen er perioden hvor man mest har behov for at få styr på følelserne. Man har ofte behov for at koble af; lære noget; eller gennemleve stærke følelser for at bearbejde de problemer som er uundgåelige i livet. Man har ofte behov for at spejle sig selv i filmfigurerne for at få bekræftet at man er god nok som man er.

I mine interviews, har jeg kommet frem til at nutidens unge har forbilleder der minder om dem selv. Forbillederne er ikke nødvendigvis stærke på den åbenlyse måde, men de har egenskaber som man nemt kan relatere sig til. De mest populære genrer er dramaer og komedier, som forholdsvis er lette at sluge. Det er dog ikke sikkert at alle unge kvinder fra Nuuk foretrækker sådanne forbilleder, da de tre informanter ikke repræsenterer hele ungdommen i Nuuk.

Jeg startede projektet hjemme i min egen verden og lavede en plan om hvordan jeg gerne ville udføre det. Jeg har rejst, tilbage i tiden og i fantasiverdener som er skabt i film, og nu står jeg herhjemme og ser tilbage på alt det jeg har lavet, og mindes en ung pige med de røde sko der engang sagde:

”There’s no place like home”

(Citat fra filmen *Wizard of Oz*)

---

¹⁴ <http://www.filmsite.org/directors.html>

Litteratur henvisning

Litteratur

- Boolsen, Merete Watt. 2006: "Kvalitative analyser – At finde årsager og sammenhænge". Hans Reitzels Forlag.
- Bordwell, David & Thomson, Kristin. 1993: "Film Art – An Introduction, International Edition". McGraw-Hill, Inc.
- Evenshaug, Oddbjørn & Hallen, Dag. 2001: "Barne- og ungdomspsykologi". Gyldendal.
- Grodal, Torben. 2003: "Filmoplevelse – en indføring i audiovisuel teori og analyse". Forlaget Samfundslitteratur.
- Goodrich, Norma Lorre. 1993: "Heroines". Harper Perennial – A Division of Harpers Publishers.
- Jørholt, Eva. 1995: "Ind i Filmen". Medusa.
- Larsen, Christine Pilegaard. 2003: "Medier og medieundervisning". Gyldendal.
- Metz, Christian. 1994: "Psychoanalysis and Cinema – The Imagine Signifier". The Macmillian Press LTD.
- Rygaard, Jette. 2008: "Arktiske apokalypser. Film og virkelighed i 'urban'-regi" IN "Grønlandsk kultur – og samfundsforskning 2006-07". Forlaget Atuakkat.
- Schubart, Rikke & Gjelsvik, Anne. 2004: "Femme Fatalities – Representations of Strong Women in the Media". Nordicom.
- Sims, Yvonne D. 2006: "Women of Blaxploitation – How the Black Action Film Heroine Changed American Popular Culture". McFarland & Company, Inc., Publishers.

Film

- Agresti, Alejandro. 2006: *The Lake House*
- Allen, Woody. 1977: *Annie Hall*

- Chelsom, Peter. 2009: *Hannah Montana the Movie*
- Cameron, James. 1986: *Aliens*
- Cassavetes, Nick. 2004: *Notebook*
- De Bont, Jan. 1994: *Speed*
- Emmerich, Roland. 2004: *The Day After Tomorrow*
- Fleming, Victor. 1939: *Gone with the Wind*
- Fleming, Victor. 1939: *Wizard of Oz*
- Fletcher, Anne. 2009: *The Proposal*
- Grønlykke, Jakob. 1998: *Lysets Hjerte*
- Hardwiche, Catherine. 2008: *Twilight*
- Hawks, Howard. 1940: *His Girl Friday*
- Jennings, Garth. 2005: *Hitchhikers Guide to the Galaxy*
- Maguire, Sharon. 2001: *Bridget Jones's Diary*
- McG 2000: *Charlie's Angels*
- McNamara, Sean. 2004: *Raise Your Voice*
- Meyers, Nancy. 2006: *The Holiday*
- Negulesco, Jean. 1953: *How to Marry a Millionair*
- Oplev, Niels Arden. 2009: *Mænd der Hader Kvinder*
- Polanski, Roman. 1974: *Chinatown*
- Shimizu, Takashi. 2002: *Ju-on*
- Tarantino, Quentin. 2003: *Kill Bill vol I*
- Thomas, Betty. 2000: *28 days*
- Verbinski, Gore. 2007: *Pirates of the Caribbean – At world's end*
- Von Sternberg, Josef. 1932: *Shanghai Express*
- Von Trier, Lars. 1998: *Idioterne*
- Wilder, Billy. 1959: *Some Like it Hot*

Internetsider

http://www.toptenz.net/wp-content/uploads/2008/09/day_after_tomorrow.jpg (Dec. 2009)

<http://www.filmsite.org/filmh.html> (Dec. 2009)

<http://www.imdb.com/> (Jan. 2010)

<http://www.imdb.com/title/tt0031381/awards> (Jan. 2010)

<http://digitaldreamdoor.nutsie.com/pages/movie-home.html> (Jan. 2010)

http://da.wikipedia.org/wiki/Margaret_Mitchell (Jan. 2010)

<http://www.hrc.utexas.edu/exhibitions/web/gwtw/wardrobe/plunkett/plunkett.html> (Jan. 2010)

http://en.wikipedia.org/wiki/Madonna-whore_complex (Feb. 2010)

<http://da.wikipedia.org/wiki/Dogme95> (Feb. 2010)

<http://en.wikipedia.org/wiki/Dogville> (Feb. 2010)

http://da.wikipedia.org/wiki/Robinson_Crusoe (Feb. 2010)

http://da.wikipedia.org/wiki/Jeanne_d%27Arc (Feb. 2010)

<http://www.filmsite.org/directors.html> (Feb. 2010)

Bilag

Nogle af interviewene foregik på grønlandsk, som jeg har oversat på dansk. Oversættelserne kan læses i parenteser.

Interview A:

Aviaja: qanoq ateqarpit? (hvad hedder du)

Sara: sara

Aviaja: qassinik ukioqarpit? (hvor gammel er du?)

Sara: 16

Aviaja: Suminngaanneerpit? (hvor er du fra?)

Sara: nuuk

Aviaja: filmit qanoq ittut nuannarivigit? assersuutigalugu asanninnilersaarutit, pissanganartut, tissinartut, actionit... (hvad for nogle typer film kan du bedst lide? For eksempel kærlighedsfilm, spændingsfilm, komedier, actionfilm...)

Sara: tamarmik (alle)

Aviaja: sooq filmit nuannarivigit? (hvorfor kan du lide film?)

Sara: nuannertarnermik filmerujoorluni (det er bare sjovt at se film)

Aviaja: qanoq misigisarpit filmit isiginnaaraangakkit, imaluunniit isiginnaareeraangakkit? (hvordan føler du sig når du ser film, og efter du har set en film?)

Sara: as, pissangasarpunga filmeraangama, nuanneraluartitsisarlungalu (jeg er spændt, og ønsker mere efter jeg har set det)

Aviaja: suna filmi aaliangersimasoq nuannarinerpaaviuk? (hvilken film kan du bedst lide?)

Sara: immaa twilight (måske twilight)

Aviaja: sooq twilight? (hvorfor twilight?)

Sara: pissanganarnermik..(fordi den er spændende)

Aviaja: filmi nassuiarsinnaaviuk? (kan du beskrive filmen?)

Sara: vampyreng inummut asannilertoq (en vampyr der forelsker sig i et menneske)

Aviaja: filmip iluani pisoq sorleq torragiviuk? (hvilken øjeblik i filmen kan du bedst lide?)

Sara: as tamaat (ved ikke, alt)

Aviaja: uanga aamma twilight torragisorujussuuaara, ingammik tassani orpissuarnut qallornerat, eqqarsarlunga qanoq taamaaliuunnarsinnaalluni, illit sunartaa torragigakku? (jeg elsker også twilight, især da de kravler op på træerne, jeg tænkte at bare man kunne gøre sådan noget uden videre, hvilken scene er din yndlings?)

Sara: filmiliaritinnera tamaat torragaara, pissutigalugu pissanganartuliaammat, aamma tassunga orpissuarmut qallornera torraasorujussuuvoq (jeg kan lide alt ved filmen fordi den er en spændingsfilm, jeg kan også godt lide scenen med træerne)

Aviaja: kina filmi inuttaasuni arnani nuannarinerpaaviuk? (hvilken kvindelig filmfigur kan du bedst lide?)

Sara: hilary duff

Aviaja: kinaanersoq nassuiarsinnaaviuk? (kan du beskrive hvem hun er?)

Sara: naa (nej)

Aviaja: sorlermi filmimi takunikuugakku? (i hvilken film har du set hende?)

Sara: hilary duff filmit tamaasa nuannaraakka, ingappoq ania toqunera, qiasunngunarlanilu nuannermat hilarylu erinagilluni (jeg kan lide alle hilary duff filmene, især der hvor hun mister sin bror, man får lyst til at græde, og hilary er god til at synge)

Aviaja: filmiliaritittartuni tusaamasani arnani kina nuannarinerpaaviuk? (hvilken stjerne kan du bedst lide?)

Sara: hanna montana, miley cyrus

Aviaja: sooq taanna? (hvorfor?)

Sara: nuannarigakku (fordi jeg kan lide hende)

Aviaja: sunartaa? tissinarnera, imaluunniit erinaginnera? (hvilke egenskaber kan du lide ved hende? at hun er sjov eller at hun er god til at synge?)

Sara: erinaginnera torragineruara taaval hannah montana the movie nuannernermik (jeg kan bedst lide at hun er god til at synge, også kan jeg lide hanna montana the movie)

Aviaja: illit klasse-nni kinaavit? assersiuutigalugu nipitooq, nipaatsaq, silatooq... (hvem er du i din klasse? F.eks. den stille, den kloge...)

Sara: akuusoq (den der er social)

Interview B:

Aviaja: hvad for en genre foretrækker du?

Maliina: uuuh svært, drama mod komedie, tror komedie, nej drama, hehe drama

Aviaja: hvad kan du lide ved drama?

Maliina: det at det kan have en indvirkning på én, jeg kan godt lide at føle at der er noget man virkelig kan relaterer sig til

Aviaja: hvad er så din yndlingsfilm?

Maliina: det må nok være notebook

Aviaja: kan du beskrive hvordan du føler dig, når du ser sådan en film som notebook?

Maliina: jeg får noget håb om en evig kærlighed, noget som man bare ikke kan stå imod, jeg føler mig glad fordi den er så romantisk, men også så rigtig på mange måder, altså realistisk, som også gør det lidt trist fordi, kærlighed er så stærkt at det kan gøre ondt

Aviaja: okay nu til noget lidt andet, hvilken kvindelig filmfigur på kan du bedst lide?

Maliina: sandra bullock

Aviaja: hvorfor hende?

Maliina: fordi hun har lavet så mange forskellige film, som hun også gør så godt, hun er mit kvindelige skuespillerforbillede fordi hun kan spille sine roller godt, *28 days* er den film jeg synes bedst om, hvor hun har hovedrollen.

Aviaja: kan du beskrive hende i den film? hvilken rolle har hun?

Maliina: Hun er en alkoholiker, hvilket hun ikke ved i starten, alkohollen har styret hendes liv og alkohollen har gjort hendes liv værre for hende selv og hendes søster, man føler sympati med hende i filmen, fordi man kan godt sige at hun ikke er alene om at komme ind i alkoholiker miljøet

Aviaja: har du en yndlingsscene på den film? hvilken scene husker du bedst?

Maliina: jeg skal lige tænke

Aviaja: ja tage din tid

Maliina: yes nu efter noget tid, en vigtig scene på det tidspunkt hvor hun virkelig kan mærke at hun har et problem, men jeg kan ikke lige huske hvor den lige er, så hvad jeg kan huske af en god scene må være i slutningen af filmen, hvor hun er ved siden af en hest og prøver at få hestens ene ben op at stå, det lykkedes for hende, og den scene viser bare at hun har opnået at lære, og læringen må vel være tålmodighed tillid og jeg ved ikke, varme

Aviaja: okay og til sidst, hvem er du i din klasse? eller hvordan ville dine veninder beskrive dig?

Maliina: frisk smilende og har et fedtmule grin, det er sådan min klasse nok ville beskrive mig nu til dags, men veninder vil nok sige at jeg er sådan, men også at jeg er stærk, følsom men også engageret

Interview C:

Aviaja: først, hvad er din foretrukne genre?

Tikaajaat: det er nok komedie

Aviaja: hvorfor komedie?

Tikaajaat: man behøver ikke tænke når man ser komedier, også er det sjovt, man griner og føler sig på en eller anden måde lykkelig

Aviaja: okay, hvad er så din yndlingsfilm?

Tikaajaat: øøhm filmini? (i film?) Immaar (måske) the holiday

Aviaja: hvorfor den film? kan du beskrive den?

Tikaajaat: eller love actually

Aviaja: mine too (min også)

Tikaajaat: the holiday fordi den er god jeg kan se mig selv i kate winslets person i filmen qiasuaartarpunga (jeg får lyst til at græde) lige meget hvor mange gange jeg har set den misiginneqatigisarnermik imminullu assut ilisaralunga (jeg sympatiserer med hende, og jeg kan se mig selv i hende)

Aviaja: hvad for nogle egenskaber ser du hos hende som du kan genkende?

Tikaajaat: at hun er forelsket i en som ikke elsker hende men som ved hvad hun føler og derfor udnytter hende, hun kæmper sig fra det, også finder hun kærligheden til sidst så jeg håber jeg også kan ehehe

Aviaja: har du en yndling scene på den film? hvilken øjeblik husker du bedst?

Tikaajaat: der hvor jesper kommer til iris i L.A. og beder om hendes hjælp, der hvor de er i stuen og iris forklarer at de er square peg i a round hole, taamaagunarpoq, eqqartuinnarlugu takorusulerpara hehe (tror jeg, jeg får lyst til at se den bare ved at snakke om det)

Aviaja: hehe okay, jeg forstår ikke rigtig square peg i a round hole kan du forklare nærmere?

Tikaajaat: tassani iris oqalussuaarpoq (der hvor iris snakker om) at de er helt forskellige at ham manden at hun er forelsket og manden ikke ville kunne forstå, naam manden siger så at han elsker hende og på det moment forstår iris at der er tale om to forskellige "elske", blaa, iris elsker ham sådan the big love men manden elsker hende som ven, taava assersuukkaa soorlugu firkanteq putumut ammalortumut pulasinniarsaralugu hehe (også sammenligner hun det med at prøve at få det ind af en rund hul)

Aviaja: nåår, hvem kan du ellers lide det kan også være en eller anden kendt filmstjerne

Tikaajaat: filstjerneni nuannareruluugaqarneq ajorpunga (jeg kan ikke lide filmstjerner) det er mest hvad de spiller i filmen jeg kan lide, kvindlige i film, hitchhikers guide to the galaxy mi arnartaat (kvinden i hitchhikers guide to the galaxy), helt-ip asannilerfigeqqasaa (hende helten blev forelsket i) der bare tager tingene som det kommer, hun bliver ikke spor overrasket over at komme ud til rummet og finde andre livsformer og planeter, hun er den kloge i filmen det er nok derfor jeg kan lide hende, hun er klogere end mændene.

Aviaja: hvem er du i klassen? hvordan ville dine veninder beskrive dig?

Tikaajaat: øøh naluara (ved ikke), hende der ved alt haha

Aviaja: hehe okay

Tikaajaat: altså der ved hvem der er hvor og alt det der, qanoq atorniaritit (hvad vil du bruge det til?), må man spørge?

Aviaja: ijarm, altså, filminik analyseeriigama (jeg analyserer film), med stærke kvinder i hovedrollen

Tikaajaat: oki

Aviaja: også laver jeg en etnografisk undersøgelse om de som ser film

Tikaajaat: taava apersukkatit kikkuuneri qanoq ittuunerilu ersissappat? (skal dine informanter så beskrives og afsløres?)

Aviaja: anonymiorusuttut anonymiusinnaapput (de har mulighed for at være anonyme)

Tikaajaat: oki

Aviaja: illit anonymiorusunneruit? (vil du være anonym?)

Tikaajaat: naam kisianni soorlu pisariaqarpallaanngittoq ilaa? (nej, det er ikke nødvendigt vel?)

Aviaja: ijar, emnet er jo ikke så intimt

Tikaajaat: ijar ajunngilaq kinaanera ersissinnaavoq, filmit suut anbefalersinnaavigit? (okay, du kan godt afsløre min identitet, hvilke film vil du anbefale?)

Aviaja: hehe, jeg har rigtig hygget mig med gamle film fra 40'erne

Tikaajaat: har de stærke kvinder?

Aviaja: ijar de har sgu, overraskende nok

Tikaajaat: uanga seriarnerusarama (jeg ser mest serier) sådan nogle som gossip girl og greys anatomy

Aviaja: hehe aammam ua serie narkomaniugunarp (jeg tror nok også jeg er serienarkoman)

Tikaajaat: uangalu hehe filmit ilaannikkuinnaq takorusuttarpakka (jeg vil kun se film nogle gange) ataasiaannaakkajunnerullutillu (for de er kun én gangs forestillinger) men jeg har da nogle film som jeg ser igen og igen soorlu (såsom) holiday taavalu (og) mean girls hehe

Aviaja: hehe okay

Tikaajaat: nårm ajunngilaq (okay)

Aviaja: nå ijar tak for deltagelsen, takus (ses)

Tikaajaat: håber det kunne bruges

Aviaja: ilaana (i den grad)